

7. februar 2006
6.kt.

Dagsordenspunkt 1: Vurdering af opdaterede konvergens- og stabilitetsprogrammer for Belgien, Luxembourg, Østrig, Estland, Letland og Slovenien

Resumé: Som led i udmøntningen af Stabilitets- og Vækstpagten skal Rådet (ECOFIN) den 14. februar 2006 behandle de opdaterede stabilitets- og konvergensprogrammer for Belgien, Luxembourg, Østrig, Estland, Letland og Slovenien.

Baggrund

Eurolandene og EU-landene uden for euroen skal årligt udarbejde henholdsvis stabilitetsprogrammer og konvergensprogrammer til EU. Det enkelte land fremlægger i sit program mål og økonomisk-politiske tiltag i relation til udviklingen i de offentlige finanser på kort og mellemlang sigt samt mål og tiltag i relation til finanspolitikens langsigtede holdbarhed. EU-landene uden for euroen redegør endvidere for deres penge- og valutakurspolitik.

ECOFIN vedtager og offentliggør en udtalelse om det enkelte lands program på baggrund af vurderinger fra Kommissionen og drøftelse i Den Økonomiske og Finansielle Komité (EFC).

Processen vedrørende stabilitets- og konvergensprogrammer er et led i gennemførelsen af Stabilitets- og Vækstpagten i overensstemmelse med Rådets forordninger nr. 1466/97 og 1467/97 som ændret ved Rådets forordninger 1055/2005 og 1056/2005 samt den reviderede adfærdskodeks for stabilitets- og konvergensprogrammer, jf. reformen af Pagten.

Den reformerede Pagts centrale ændring mht. stabilitets- og konvergensprogrammer vedrører reglerne for den mellemfristede budgetmålsætning (Medium-Term Objective, MTO). Den reformerede Pagt fastholder den grundlæggende målsætning om budgettet 'tæt på balance eller i overskud', men som noget nyt differentieres målsætningen i lyset af det enkelte lands udfordringer. Målsætningen for det enkelte lands strukturelle saldo (saldoen renses for konjunktoreffekter og engangstiltag) bør således være mere ambitiøs desto højere gæld og desto lavere potentiel vækst (målsætningen skal evt. på et senere tidspunkt efter vedtagelse i Rådet differentieres i lyset af den samlede finanspolitiske holdbarhed på lang sigt).

Det enkelte lands målsætning bør opfylde tre generelle formål, 1) sikring af en tilstrækkelig sikkerhedsmargin i forhold til 3-procentsgrænsen for det faktiske underskud, 2) sikring af hurtige fremskridt mod finanspolitisk holdbarhed, og 3) sikring af et budgetmæssigt råderum.

Det enkelte land bør gøre fremskridt i forhold til at opfylde sin mellemfristede målsætning, idet indsatsen bør være større i gode tider, men kan være mere

begrænset i dårlige tider. Et land kan afvige fra sin mellemfristede målsætning eller tilpasningen hertil, i det omfang landet gennemfører strukturreformer, der styrker de offentlige finanser på lang sigt.

Når det gælder eurolande og ERMII-lande bør den mellemfristede målsætning være et underskud på højst 1 pct. af BNP for lande med lav gæld / høj potentiel vækst og sigte på 'balance eller overskud' for lande med høj gæld / lav potentiel vækst. De lande, der endnu ikke opfylder deres mellemfristede mål, bør sikre årlige strukturelle budgetforbedringer på som udgangspunkt 0,5 pct. af BNP.

På ECOFIN-rådsmødet den 14. februar 2006 behandles de opdaterede stabilitets- og konvergenssprogrammer for Belgien, Luxembourg, Østrig, Estland, Letland og Slovenien.

Indhold

Stabilitetsprogram for Belgien

Belgien vurderer i sit stabilitetsprogram, at der i 2005 var balance på den *offentlige budgetsaldo*. Belgien planlægger at fastholde et balanceret budget i 2006 og herefter at opbygge moderate overskud, der stiger gradvist til 0,7 pct. af BNP i 2009, selv om det primære overskud ventes at falde svagt. Det primære overskud, der er faldet fra over 7 pct. i 2001 til ca. 4,3 pct. af BNP i 2005 ventes således stabiliseret på godt 4 pct. af BNP fra og med 2006 og vil sammen med faldende rentebetalinger bidrage til det stigende faktiske overskud og en fortsat nedbringelse af den offentlige gæld.

Belgiens *offentlige gæld*, der er blevet reduceret løbende efter at have toppet med ca. 137 pct. af BNP i 1993 og foreløbig opgøres til godt 94 pct. af BNP i 2005, ventes således nedbragt gradvist til knap 80 pct. af BNP i 2009.

Konsolideringsplanen, der i programperioden fra 2005 til 2009 således skal forbedre saldoen med ca. 0,7 pct. af BNP, baseres på en planlagt løbende reduktion af de offentlige *udgifter* på i alt ca. 1,7 pct. af BNP (heraf udgør lavere renteudgifter knap 1 pct.-enhed), der mere end opvejer et ventet fald i de offentlige *indtægter* på ca. 1 pct. af BNP. Indtægtsfaldet skyldes primært nedsættelser af skatten på arbejdsindkomst i kraft af indfasningen af skattereformen fra 2001.

Programmets budgetskøn er baseret på en antagelse om, at den årlige *realvækst* i BNP, efter at have udgjort knap 1,5 pct. i 2005, vil stige til og stabilisere sig på godt 2 pct. i 2006 og resten af programperioden. Produktionen skønnes at ville komme tættere på, men ikke op på, sit potentielle niveau, således at outputgab forbedres fra ca. -0,8 pct. af BNP i 2005 til ca. -0,4 pct. af BNP i 2009.

Belgiens *konjunkturrensede saldo* – opgjort efter den fælles EU-metode – vurderes at udvise et overskud på ca. 0,3-0,4 pct. af BNP i 2005-2006 for herefter at stige gradvist til ca. 0,9 pct. af BNP i 2009, en samlet forbedring på ca. 0,5 pct.-enheder over programperioden. Den *strukturelle saldo* – hvor der korrigeres for effekten af en række engangstiltag, som skønnes at ville stige til ca. 0,6 pct. af BNP i 2006 for

herefter at udgøre væsentlig mindre – vurderes at blive forringet fra en position omtrent i balance i 2005 til et underskud på 0,3 pct. af BNP i 2006. Programmet indebærer herefter en løbende forbedring af den strukturelle saldo, idet underskuddet i 2006 skønnes vendt til et overskud på 0,4 pct. af BNP i 2007 stigende til et overskud på knap 1 pct. af BNP i 2009. Den samlede forbedring af den strukturelle saldo på knap 1 pct. af BNP i perioden fra 2005 til 2009 skønnes således at ville svare til faldet i renteudgifter på gælden.

Belgiens mellemfristede målsætning (MTO) angives at være et strukturelt overskud på 0,5 pct. af BNP, som således skønnes at blive stort set opfyldt fra og med 2007.

Tabel 1.1							
Makroøkonomiske nøgletal for Belgien							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Offentlige finanser (pct. af BNP):</i>							
Offentlige indtægter	49,4	49,7	49,4	49,2	48,8	48,7	
Offentlige udgifter (inkl. renter)	49,4	49,7	49,4	48,9	48,3	48,0	
Faktisk budgetsaldo:	0,0	0,0 ³	0,0	0,3	0,5	0,7	
Primær budgetsaldo	4,8	4,3	4,1	4,2	4,1	4,1	
Offentlig gæld	94,7	94,3	90,7	87,0	83,0	79,1	
Outputgab ¹	-0,2	-0,8	-0,6	-0,6	-0,5	-0,4	
Konjunkturansat budgetsaldo (Komm.) ¹	0,1	0,4	0,3	0,6	0,8	0,9	
Strukturel budgetsaldo (Komm.) ^{1,2}	n.a.	0,0	-0,3	0,4	0,7	0,9	
Konjunkturansat budgetsaldo (Belgien)	0,2	0,5	0,5	0,8	0,8	0,8	
<i>Øvrige nøgletal (pct.):</i>							
Real BNP-vækst	2,6	1,4	2,2	2,1	2,3	2,2	
Inflation (HICP)	1,9	2,9	2,8	2,0	1,9	1,7	
Beskæftigelsesvækst	0,6	0,7	0,7	0,7	0,9	0,8	
Ledighed (pct. af arbejdsstyrken) ³	7,8	7,8	7,8	7,8	7,6	7,5	

Anm.: 1) Kommissionens beregninger baseret på informationen i programmet.

2) Den strukturelle saldo er den faktiske saldo korrigeret for konjunktoreffekter og engangstiltag.

3) Statistisk spørgsmål, der især omhandler effekterne på de offentlige finanser af en transaktion vedrørende det nationale jernbaneselskabs gæld, og aktuelt behandles af Eurostat, kan indebære et underskud på op til 2,7 pct. af BNP i forbindelse med den endelige opgørelse af saldoen for 2005.

Kilde: Konvergensprogram for Belgien af december 2005.

Kommissionen vurderer, at Belgiens mellemfristede målsætning om et strukturelt overskud på 0,5 pct. af BNP vil indebære en tilstrækkelig sikkerhedsmargin i forhold til 3-procentsgrænsen for det faktiske underskud, og at målsætningen kan anses for at være mere ambitiøs end påkrævet af Stabilitets- og Vækstpagtens

MTO-krav baseret på den eksisterende bruttogæld og potentielle vækst (der kunne tilsige et omtrent balanceret strukturelt budget i Belgien).

Kommissionen vurderer, at budgetudviklingen kan blive mindre gunstig end planlagt i programmet, idet skønnene for skatteindtægter kan synes optimistiske og programmet ikke forklarer, hvordan der fra 2007 vil blive kompenseret for bortfaldet af de væsentlige engangsindtægter i 2006. De makroøkonomiske antagelser vedrørende vækst m.v. synes imidlertid plausible og de belgiske myndigheder har i de seneste år formået at efterleve deres mål om omtrent balancerede budgetter.

Kommissionen finder i lyset af risikovurderingen, at finanspolitikken muligvis ikke vil være tilstrækkelig til at sikre, at det mellemfristede mål om et strukturelt overskud på 0,5 pct. af BNP fra 2007 vil blive opfyldt, men at programmets strategi dog må vurderes at sikre en strukturel budgetstilling, der er passende i forhold til kravene i Pagten. Den strukturelle tilpasning i retning af det mellemfristede mål kan anses for at være stort set passende, herunder i lyset af det stigende men negative outputgab, bortset fra i 2006, hvor forringelsen af struktursaldoen med 0,3 pct. af BNP ikke er på linje med Pagtens krav.

Kommissionen vurderer, at Belgien med hensyn til sikring af den finanspolitiske holdbarhed på lang sigt står i en delvist risikabel position, fordi den finanspolitiske strategi forudsætter et højt primært overskud fremadrettet. Kommissionen vurderer på grundlag af antagelser og fremskrivninger af aldersrelaterede udgifter i det belgiske program, at stillingen på de offentlige finanser i 2005 indebar et behov for en relativt moderat permanent strukturel budgetforbedring på omkring 1,5 pct. af BNP for at være konsistent med holdbarhed på lang sigt. Det vurderes endvidere, at et stramningsbehov i denne størrelsesorden fortsat vil udestå, selv om programmets økonomisk-politiske planer bliver realiseret.

Belgiens eksisterende offentlige gæld er fortsat høj, og en fortsættelse af de senere års relativt hurtige gældsreduktion vil kræve fastholdelse af store primære overskud i en del år. En del af de løbende overskud på de offentlige finanser er lovmæssigt bundet til gældsreducerende investeringer i den belgiske aldringsfond ('Ageing Fund'), oprettet i 2001. Loven om aldringsfonden indebærer bindende mål for overskuddene på de offentlige finanser. Den belgiske regering har taget initiativ til et program ('generationspagten'), der blandt andet for at styrke holdbarheden skal sikre en stigning i Belgiens relativt lave beskæftigelse på ca. 60 pct. Programmet omfatter en styrkelse af den aktive arbejdsmarkedspolitik, målrettede reduktioner af de sociale bidrag for de yngste og ældste samt de lavtuddannede arbejdstagere, og stramning af reglerne for adgang til tidlig tilbagetrækning.

Stabilitetsprogram for Luxembourg

Luxembourgs *underskud på den faktiske budgetsaldo* skønnes at udgøre 2,3 pct. af BNP i 2005 mod 1,2 pct. af BNP i 2004. På trods af højere vækst i BNP end forventet steg underskuddet i 2005 i modsætning til forventningerne i stabilitetsprogrammet af 2004, bl.a. pga. store uforventede momsgodtgørelser.

Ifølge programplanen er den luxembourgske budgetstrategi fokuseret på at nedbringe underskuddet til 0,2 pct. af BNP ved udgangen af programperioden.

Konsolideringsplanen, der fra 2005 til 2008 skal reducere underskuddet med 2,1 pct. af BNP, er primært baseret på en reduktion af de *offentlige udgifter*. Reduktionen skønnes at udgøre 2,5 pct. af BNP over perioden og ventes at ske i det offentlige forbrug og overførsler, medens de offentlige investeringer indenfor bl.a. forskning og udvikling samt eksterne relationer kan ventes at stige. Desuden skønnes de *offentlige indtægter* at falde 0,4 pct. af BNP i perioden 2005-2008.

Den *offentlige gæld* ventes at stige 3,8 procentenheder over perioden - fra 6,4 pct. af BNP i 2005 til 10,2 pct. af BNP i 2008. Den største stigning i gælden ventes at finde sted i 2006 bl.a. pga. store investeringsprojekter i landets infrastruktur.

Tabel 1.2							
Makroøkonomiske nøgletal for Luxembourg							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Offentlige finanser (pct. af BNP):</i>							
Offentlige indtægter	44,5	44,7	44,5	44,1	44,3	-	-
Offentlige udgifter (inkl. renter)	45,6	47,0	46,3	45,1	44,5	-	-
Faktisk budgetsaldo	-1,2	-2,3	-1,8	-1,0	-0,2	-	-
Primær budgetsaldo	-0,9	-2,1	-1,7	-0,7	0,1	-	-
Offentlig gæld	6,6	6,4	9,6	9,9	10,2	-	-
Outputgab ¹	-1,7	-1,7	-1,3	-0,7	-0,6	-	-
Konjunkturrenset (Komm.) ¹ = budgetsaldo Strukturel budgetsaldo (Komm.) ^{1,2,3}	-0,3	-1,5	-1,2	-0,6	0,1	-	-
Konjunkturrenset budgetsaldo (Luxembourg)	-1,0	-2,0	-1,6	-1,1	-0,6	-	-
<i>Øvrige nøgletal (pct.):</i>							
Real BNP-vækst	4,4	4,0	4,4	4,9	4,9	-	-
Inflation (HICP)	3,2	3,7	2,6	2,0	1,8	-	-
Beskæftigelsesvækst	2,6	2,9	2,9	3,1	3,2	-	-
Ledighed (pct. af arbejdsstyrken) ³	4,2	4,7	5,0	5,2	5,3	-	-

Anm.: 1) Kommissionens beregninger baseret på informationen i programmet.

2) Den strukturelle saldo er den faktiske saldo korrigeret for konjunktoreffekter og engangstiltag.

3) Den konjunkturrensede saldo er lig den strukturelle saldo, idet programmet ikke omtaler engangstiltag.

Kilde: Konvergensprogram for Luxembourg, november 2005.

Stabilitetsprogrammets budgetsøn er baseret på, at realvæksten i BNP stiger fra 4,0 pct. i 2005 til 4,9 pct. i 2008 og 2009. Det skønnes, at outputgabets, som beregnet af Kommissionen, forbliver negativt men faldende over perioden jf. tabel 1.2. Kommissionen vurderer, at vækstforløbet, der ligger til grund for

budgetskønnene i det luxembourgske program, er plausibelt dog med tendens til optimistiske skøn i slutningen af programperioden.

Inflationen skønnes at være faldende fra 3,7 pct. i 2005 til 1,8 pct. i 2008. Programmets inflationsskøn er dog lavere end Kommissionens (efterårsprognosen 2005), hvilket skyldes forskellige antagelser vedr. især oliepriser. Inflationen i Luxembourg er meget følsom overfor udviklingen i oliepriser, grundet den høje efterspørgsel af benzin fra ikke-bosiddende personer. Forventningen til lavere oliepriser i 2006 og 2007 resulterer derfor i, at programmets inflationsstigning er mere moderat end Kommissionens.

Den *konjunkturrensede budgetsaldo*¹ – beregnet af Kommissionen på basis af informationer i programmet – vurderes at blive forbedret fra et underskud på 1,5 pct. af BNP i 2005 til balance. Stabilitetsprogrammet angiver et mellemfristet mål om et strukturelt underskud på 0,8 pct. af BNP, som det ønsker at opnå inden 2008. Dette mål er lig landets estimerede 'minimums benchmark', og opfyldelsen heraf vil sikre en tilstrækkelig sikkerhedsmargin i forhold til 3-procentsgrænsen.

Af risici forbundet med stabilitetsprogrammet nævner Kommissionen - udover et muligt optimistisk væksts-køn i slutningen af perioden (jf. ovenstående) - at udgiftsbesparende tiltag ikke er udspecificeret for 2007 og 2008.

Kommissionen vurderer dog, at Luxembourgs finanspolitik er tilstrækkelig til at sikre overholdelse af programmets mellemfristede budgetmålsætning på betingelse af at tiltag for 2007 og 2008 bliver nærmere angivet og implementeret. Risikoen for at landet overtræder 3-procentsgrænsen i 2006 kan dog ikke udelukkes, idet det strukturelle underskud er 1,2 pct. af BNP, dvs. højere end 'minimum benchmark'.

Kommissionen vurderer endvidere, at risikoen for holdbarheden af de offentlige finanser i Luxembourg er middelstor som følge af demografisk betingede omkostninger. En lav offentlig gæld og den planlagte konsolidering på mellemlang sigt vil lette risikoen for holdbarheden af de offentlige finanser, men - som nævnt i programmet - er formuen i pensionsfonden ikke tilstrækkelig, og ændringer på pensionsområdet er nødvendige for at sikre holdbarheden.

Stabilitetsprogram for Østrig

Det opdaterede østrigske stabilitetsprogram for perioden 2005-08 tager udgangspunkt i en trebenet strategi for de offentlige finanser bestående af 1) en målsætning om balanceret budget over konjunkturcyklen, 2) en gradvis reduktion af skattetrykket til 40 pct. af BNP, og 3) en stigning i den potentielle vækst med baggrund i fremme af investeringer i forskning, uddannelse og infrastruktur.

I programmet ventes en gradvis forbedring af den *faktiske budgetsaldo* fra -1,9 pct. af BNP i 2005 til balance i 2008, hvoraf langt hovedparten ventes at finde sted i 2007 og 2008, *jf. tabel 1.3*. Dette følger efter en forringelse af saldoen med knap 1

¹ Den strukturelle saldo er lig den konjunkturrensede saldo, idet programmet ikke angiver engangstiltag.

pct.-enhed af BNP fra 2004 til 2005, der primært kan henføres til implementerede skattelettelser.

Forbedringen af den faktiske budgetsaldo fremadrettet afspejler fortrinsvis en markant reduktion af de *offentlige udgifter* fra 49,5 pct. af BNP i 2005 til 46,7 pct. af BNP i 2008. Reduktionen i udgiftstrykket er i programmet fortrinsvis henført til kategorierne ”andre primære udgifter” og ”sociale transfereringer”. Også kollektivt offentligt forbrug falder som andel af BNP, hvilket synes at have baggrund i yderligere reformer af den offentlige sektor, som blandt andet skal reducere antallet af offentlige ansatte med knap 16.000 fuldtidspersoner (ca. 1/2 pct. af arbejdsstyrken) frem til 2010. De *offentlige indtægter* reduceres i programmet fra 47,6 til 46,7 pct. af BNP fra 2005 til 2008, hvilket primært afspejler virkningen af vedtagne skattelettelser.

Den *offentlige gæld* ventes at falde fra 63,4 pct. af BNP i 2005 til 59,5 pct. af BNP i 2008. Østrig vil i givet fald dermed opfylde kravet i Stabilitets- og Vækstpagten om en offentlig gæld på maksimalt 60 pct. af BNP ved udgangen af programperioden. Bidraget til gældsreduktionen fra den primære saldo ventes at stige betydeligt over perioden, mens bidragene fra inflation og udviklingen i nominelt BNP er stort set uændrede.

Stabilitetsprogrammets fremskrivning af udviklingen i de offentlige finanser og gæld er blandt andet baseret på en *realvækst* i BNP, som skønnes øget fra ca. 1 3/4 pct. om året i 2005 og 2006 til ca. 2 1/2 pct. i hvert af årene 2007 og 2008. I kraft af en af Kommissionen skønnet potentiel vækstrate på 2–2 1/4 pct. om året implicerer dette en udvidelse af outputgabets til godt -1 pct. i 2006 og en efterfølgende reduktion til -1/2 pct. i 2008. Overordnet finder Kommissionen, at programmet er baseret på plausible vækst- og inflationsantagelser på både kort og mellemlangt sigt. Dog vurderes forventningen om årlige stigninger i beskæftigelsen på ca. 1 pct. at være noget optimistisk.

Tabel 1.3							
Makroøkonomiske nøgletal for Østrig							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Offentlige finanser (pct. af BNP):</i>							
Offentlige indtægter	48,8	47,6	46,9	46,8	46,7	-	-
Offentlige udgifter (inkl. renter)	49,8	49,5	48,5	47,6	46,7	-	-
Faktisk budgetsaldo	-1,0	-1,9	-1,7	-0,8	0,0	-	-
Primær budgetsaldo	2,1	1,1	1,2	2,0	2,7	-	-
Offentlig gæld	63,6	63,4	63,1	61,6	59,5	-	-
Outputgab ¹	-0,2	-0,7	-1,1	-0,9	-0,5	-	-
Konjunkturrenset budgetsaldo (Komm.) ¹	-0,9	-1,6	-1,2	-0,4	0,2	-	-
Strukturel budgetsaldo (Komm.) ^{1,2}	-0,9	-1,6	-1,2	-0,4	0,2	-	-
Strukturel budgetsaldo (Østrig) ²	-0,8	-1,5	-1,3	-0,5	0,0	-	-
<i>Øvrige nøgletal (pct.):</i>							

Real BNP-vækst	2,4	1,7	1,8	2,4	2,5	-	-
Inflation (HICP)	2,0	2,3	2,1	1,7	1,5	-	-
Beskæftigelsesvækst	0,7	1,0	1,0	1,1	1,0	-	-
Ledighed (pct. af arbejdsstyrken)	4,8	5,2	5,1	5,0	4,9	-	-

1) Kommissionens beregninger baseret på informationen i programmet.

2) Den strukturelle saldo er den faktiske saldo korrigeret for konjunktoreffekter og engangstiltag.

Kilde: Stabilitetsprogram for Østrig af 29. november 2005 samt Kommissionens vurdering af programmet.

Den *konjunkturrensende (og strukturelle) budgetsaldo* ventes ifølge Kommissionens beregningsmetode baseret på informationerne i programmet at blive forbedret fra godt $-1\frac{1}{2}$ pct. af BNP i 2005 til knap $\frac{1}{4}$ pct. af BNP i 2008. Dermed vil den strukturelle saldo opfylde den mellemfristede målsætning (MTO) i programmet om balance i 2008. Programmets MTO er mere krævende end Østrigs ”minimum benchmark” på $-1\frac{1}{2}$ pct. af BNP, og opnåelse heraf vil således tilvejebringe en tilstrækkelig sikkerhedsmargin mod uforholdsmæssigt store underskud.

Kommissionen vurderer, at budgetudviklingen i 2005 og 2006 er plausibel, mens forbedringen af offentlige finanser i de to efterfølgende år til gengæld ikke synes fuldt godtgjort af de i programmet anførte politiktiltag. Kommissionen noterer endvidere, at troværdigheden af den forventede konsolidering til en stor del hviler på effektiviteten af den Østrigske Nationale Stabilitets Pagt – tidligere erfaringer med pagten giver imidlertid ikke solidt grundlag for tiltro til, at budgetmålsætningerne for den offentlige sektor overholdes (Pagten indeholder blandt andet overvågnings- og sanktionsmekanismer, hvis budgetmålsætninger på de forskellige myndighedsniveauer ikke overholdes). På den baggrund vurderer Kommissionen, at der er risiko for at MTO'en ikke opnås i 2008.

Kommissionen vurderer endvidere, at risikoen for holdbarheden af de offentlige finanser på langt sigt er lav. Særligt ventes pensionsreformerne i de senere år at bidrage betydeligt til begrænsning af fremtidige offentlige udgiftsstigninger. Det strukturelle underskud i programmet kan imidlertid udgøre en risiko for den finanspolitiske holdbarhed, hvis den planlagte konsolidering af de offentlige finanser ikke realiseres.

Kommissionen lægger op til, at Rådet opfordrer Østrig til at specificere supplerende tiltag til understøttelse af den planlagte konsolidering i 2007 og 2008.

Konvergensprogram for Estland

Estlands *faktiske budgetsaldo* skønnes ifølge det estiske konvergensprogram at have udgjort 0,3 pct. af BNP i 2005 og ventes reduceret til 0,1 pct. af BNP i 2006. I den resterende del af programperioden skønnes den faktiske budgetsaldo at være i balance, *jf. tabel 1.4.*

Estlands økonomiske politik er indrettet med henblik på at sikre solide offentlige finanser i sammenhæng med vedvarende høj vækst og øget beskæftigelse. Det opdaterede konvergensprogram bekræfter den estiske regerings mål om årligt

balancerede budgetter. Den planlagte finanspolitiske strategi indebærer således bl.a. krav om balance på det samlede offentlige budget og et nominelt statsligt udgiftsloft.

Der ventes en reduktion i både de offentlige udgifter og indtægter i pct. af BNP på ca. 5 pct.-enheder i perioden 2005 til 2009. De *offentlige udgifter* planlægger Estland at reducere gradvis fra 40,9 pct. af BNP i 2005 til 36,0 pct. af BNP i 2009. Tilsvarende ventes de *offentlige indtægter* reduceret fra 41,2 pct. af BNP i 2005 til 36,0 pct. af BNP i 2007 og frem, bl.a. som følge af skatnedsættelser.

Den *offentlige gæld* ventes at falde med 1,8 pct.-enheder i programperioden fra 4,6 pct. af BNP i 2005 til 2,8 pct. af BNP i 2009. Med EU's laveste gældsrate opfylder Estland kravet om maksimal gæld på 60 pct. af BNP med betydelig margin.

Tabel 1.4							
Makroøkonomiske nøgletal for Estland							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Offentlige finanser (pct. af BNP):</i>							
Offentlige indtægter	38,1	41,2	41,8	39,0	37,2	36,0	-
Offentlige udgifter (inkl. renter)	36,4	40,9	41,7	39,0	37,2	36,0	-
Faktisk budgetsaldo	1,7	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	-
Primær budgetsaldo	1,9	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1	-
Offentlig gæld	5,4	4,6	4,4	3,3	3,0	2,8	-
Outputgab ¹	0,1	-0,4	-0,6	-0,7	-0,5	-0,1	-
Konjunkturrenset budgetsaldo	1,7	0,4	0,3	0,2	0,1	0,0	-
Strukturel budgetsaldo ²	1,7	0,4	0,3	0,2	0,1	0,0	-
<i>Øvrige nøgletal (pct.):</i>							
Real BNP-vækst	7,8	6,5	6,6	6,3	6,3	6,3	-
Inflation (HICP)	3,0	3,5	2,6	2,6	2,7	2,7	-
Beskæftigelsesvækst	0,2	0,6	0,6	0,8	0,7	0,4	-
Ledighed (pct. af arbejdsstyrken) ³	9,7	9,3	9,2	8,8	8,5	8,4	-

Anm.: 1) Kommissionens beregninger baseret på informationen i programmet.

2) Den strukturelle saldo er den faktiske saldo korrigeret for konjunkturreffekter og engangstiltag.

3) Kommissionens efterårsprognose 2005.

Kilde: Konvergensprogram for Estland af 1. december 2005.

Programmets budgetskøn baseres på, at *realvæksten i BNP* vil udgøre ca. 6,5 pct. i gennemsnit i programperioden. Kommissionen vurderer, at vækstforløbet, der ligger til grund for konvergensprogrammet er udpræget forsigtigt i forhold til Kommissionens efterårsprognose. Ifølge Kommissionens beregninger baseret på informationer i Estlands konvergensprogram er outputgabet negativt i hele programperioden (ca. -0,5 pct. af BNP i gennemsnit). Outputgabet skønnes imidlertid i Kommissionens efterårsprognose at være positivt i nogle år med 0,5 pct. af BNP i 2005 og 0,1 pct. af BNP i 2006.

Inflationen ventes at falde fra 3,5 pct. af BNP i 2005 til 2,6 pct. af BNP i 2006 for herefter at stige svagt til 2,7 pct. af BNP i resten af programperioden. Kommissionen vurderer, at skønnet for 2006 er relativt optimistisk taget i betragtning af, at de seneste tal viser, at den faktiske gennemsnitlige inflation i 2005 var væsentlig højere på 4,1 pct. Dette bl.a. som følge af højere oliepriser. Den estiske *pengepolitik*s primære formål er at sikre prisstabilitet. Estland trådte ind i ERM II den 28. juni 2004 og deltager med et standard udsvingsbånd på ± 15 pct. omkring centralkursen. Estland opretholder imidlertid implementeringen af sin pengepolitik via et currency board system som en unilateral forpligtelse. Programmet genbekræfter Estlands mål om at indtræde i euroområdet ”så hurtigt som muligt” og noterer, at regeringen har ”påbegyndt de praktiske forberedelser med henblik på at introducere euroen den 1. januar 2007.”

Overskuddet på den *strukturelle budgetsaldo* på 0,4 pct. af BNP i 2005 skønnes at falde gradvis med 0,1 pct.-enhed om året, således at saldoen vil være i balance ved slutningen af programperioden. Det strukturelle overskud angives at være lig det konjunkturrensede overskud, idet der ikke anføres planlagte engangstiltag. Programmet definerer en mellemfristet budgetmålsætning for den strukturelle saldo (MTO) på 0,0 pct. af BNP i hele programperioden. Dette mål for den strukturelle saldo ligger således inden for MTO-intervallet fra -1 pct. af BNP til ”balance eller overskud”, som kræves af euro- og ERM II-landene.

Kommissionen vurderer, at Estlands finanspolitiske strategi er tilstrækkelig til at sikre overholdelse af programmets mellemfristede budgetmålsætning i programperioden. Kommissionen bemærker, at Estlands MTO om et balanceret strukturelt budget er mere ambitiøst end minimum benchmark på -2 pct. af BNP, hvorfor MTO-målet giver en sikkerhedsmargin i forhold til overskridelse af underskudsreferenceværdien på 3 pct. af BNP under normale konjunkturf forhold.

Kommissionen vurderer, at risiciene forbundet med konvergensprogrammets budgetmæssige prognoser trækker i retning af en mere positiv udvikling. På baggrund af den senest tilgængelige information skønner Kommissionen, at det faktiske overskud i 2005 bliver væsentligt højere på omkring 2,5 pct. af BNP. Dette bl.a. som følge af højere vækst, forbedrede skatteopkrævninger og øget beskæftigelse.

Det er således Kommissionens vurdering, at der med målet om offentligt overskud på under 0,1 pct. af BNP i 2006 – som anført i programmet – vil være risiko for procyklisk finanspolitik i ”gode tider”. Kommissionen anbefaler af denne grund Estland at øge målet for budgetoverskuddet i 2006.

Kommissionen konstaterer ligeledes, at Estland fortsat har et stort underskud på betalingsbalancen (ca. 9 pct. af BNP i 2005). Kommissionen bemærker, at det i forhold til at korrigere den eksterne ubalance på betalingsbalancen vil være hensigtsmæssigt at bevare et budgetoverskud også i resten af programperioden.

Endelig vurderer Kommissionen, at Estland er i en god position i forhold til målet om at sikre kvalitet og holdbarhed i de offentlige finanser på langt sigt. Den igangværende reformproces – ikke mindst pensionsreformen påbegyndt i 2002 – er i den sammenhæng et skridt i den rigtige retning. Dertil kommer en række tiltag med henblik på at fremme en vækst- og beskæftigelsesorienteret ressourceallokering, herunder øget forbrugs- og miljøbeskatning og lavere skat på arbejde, en stigende investeringsandel samt fremme af forskning, udvikling og efteruddannelse. Estland har ligeledes fokuseret på kvaliteten af de offentlige finanser bl.a. ved introduktion af nye budget- og regnskabssystemer og forbedret finansiell styring i kommunalt regi. Det er Kommissionens vurdering, at den økonomiske politik i konvergensprogrammet generelt set er i overensstemmelse med de overordnede økonomisk-politiske retningslinier.

Konvergensprogram for Letland

Letlands *faktiske budgetsaldo* skønnes ifølge konvergensprogrammet at være blevet forværret fra -1,0 pct. af BNP i 2004 til -1,5 pct. af BNP i 2005. Nye data for gennemførelsen af det offentlige budget tyder imidlertid på, at budgetunderskuddet i 2005 sandsynligvis bliver mindre end det skønnede. Budgetsaldoen forventes at blive svagt forbedret over programperioden til -1,3 pct. af BNP i 2008, *jf. tabel 1.5*

Forbedringen af den offentlige saldo fra 2005 til 2008 er baseret på en relativt større stigning i de *offentlige indtægter* end i de *offentlige udgifter*. Stigningen i de offentlige indtægter er primært baseret på øgede skatteindtægter samt indtægter fra sociale bidrag. Stigningen i de offentlige udgifter skyldes øgede udgifter til offentlige investeringer og andre udgifter, herunder medfinansiering af EU-midler samt betalinger til internationale organisationer (bl.a. NATO). Forbedringen af budgetsaldoen er primært planlagt gennemført i slutningen af programperioden ('back-loading').

Kommissionen vurderer, at udviklingen i budgetsaldoen kan blive værre end skønnet i programmet. Vurderingen er, at væksten i skatteprovenuet er optimistisk i forhold til den skønnede BNP-vækst, og at de planlagte sociale tiltag kan føre til større udgifter end skønnet i programmet.

Den *offentlige gæld* skønnes fra 2004 til 2005 at stige fra 13,1 pct. af BNP til 14,9 pct. af BNP. Fra 2005 og frem til 2008 forventes gælden at aftage svagt til 14,7 pct. af BNP, hvilket blandt andet skyldes, at effekterne af det offentlige underskud opvejes af en høj nominel BNP-vækst.

Programmets budgetskøn er baseret på, at *realvæksten i BNP* i 2005 vil udgøre 8,4 pct. for derefter at aftage til 7,5 pct. i 2006 og 7,0 pct. i 2007 og 2008. *Output gabet* skønnes fra 2005 til 2008 at skifte fra at være positivt til at blive negativt – i 2005 forventes et outputgab på 0,8 og i 2008 et outputgab på -1,1.

Inflationen steg kraftigt i 2004 og skønnes for 2005 at blive 6,9 pct. – det højeste niveau i EU. Krediteksansionen, med betydelige lån i udenlandsk valuta, er steget 40-60 pct. om året, hvilket er meget højt. Kommissionen vurderer, at

programmets skøn for inflationsudviklingen samt udviklingen i betalingsbalanceunderskuddet er optimistiske og vurderer samlet set, at der er tegn på overophedning i økonomien.

Den *strukturelle saldo* forventes kun at blive svagt forbedret over programperioden. I 2005 forventes en strukturel saldo på -1,7 pct. af BNP og i 2008 en strukturel saldo på -1,0 pct. af BNP.

Tabel 1.5							
Makroøkonomiske nøgletal for Letland							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Offentlige finanser (pct. af BNP):</i>							
Offentlige indtægter	35,2	35,3	36,1	37,4	37,4	-	-
Offentlige udgifter (inkl. renter)	36,2	36,8	37,5	38,8	38,7	-	-
Faktisk budgetsaldo	-1,0	-1,5	-1,5	-1,4	-1,3	-	-
Primær budgetsaldo	-0,2	-0,7	-0,8	-0,6	-0,6	-	-
Offentlig gæld	13,1	14,9	13,6	13,7	14,7	-	-
Outputgab ¹	0,5	0,8	0,4	-0,5	-1,1	-	-
Konjunkturrenset budgetsaldo (Komm.) ¹	-1,1	-1,7	-1,6	-1,3	-1,0	-	-
Strukturel budgetsaldo (Komm.) ^{1,2}	-1,1	-1,7	-1,6	-1,3	-1,0	-	-
Konjunkturrenset budgetsaldo (Letland) ²	-1,1	-1,6	-1,5	-1,3	-1,1	-	-
<i>Øvrige nøgletal (pct.):</i>							
Real BNP-vækst	8,5	8,4	7,5	7,0	7,0	-	-
Inflation (HICP)	6,2	6,9	5,6	4,3	3,5	-	-
Beskæftigelsesvækst	1,1	1,0	1,0	0,5	0,5	-	-
Ledighed (pct. af arbejdsstyrken)	10,4	9,9	9,3	9,0	8,7	-	-

Anm.: 1) Kommissionens beregninger baseret på informationen i programmet.

2) Den strukturelle saldo er den faktiske saldo korrigeret for konjunkturreffekter og engangstiltag.
Kilde: Konvergensprogram for Letland af november 2005.

Programmet angiver et *mellemfristet mål (MTO)* for den strukturelle saldo på ca. -1 pct. af BNP, som forventes at blive opnået i 2008. Dette mål for den strukturelle saldo ligger således inden for MTO-intervallet fra -1 pct. af BNP til ”balance eller overskud”, som kræves af euro- og ERM II-landene. Da Letlands MTO er mere krævende end landets ’minimum benchmark’ på ca. -2 pct. af BNP, vil opnåelsen af MTO indebære, at sikkerhedsmarginen bliver overholdt. Kommissionen vurderer imidlertid, at et mere krævende MTO havde været passende, givet den økonomiske situation i Letland.

Som nævnt viser nye data, at budgetunderskuddet for 2005 sandsynligvis bliver mindre end skønnet. Det indebærer, at den strukturelle saldo for 2005 sandsynligvis bliver tæt på MTO, og at de planlagte budgetmål for 2006 og 2007 dermed medfører en afvigelse fra tilpasningen til MTO. Der er ligeledes risiko for,

at finanspolitikken i 2006 vil være ekspansiv og dermed procyklisk, givet at konjunktursituationen i 2005 og 2006 er relativt gunstig. Kommissionen vurderer derfor, at en mere ambitiøs forbedring af den strukturelle saldo end den planlagte ville være mere passende for at sikre en stabil makroøkonomisk konvergensproces.

Omkostningerne ved Letlands pensionsreformer kan dog tillade en midlertidig afvigelse fra benchmark-tilpasningen på 0,5 pct. af BNP om året mod MTO. Programmet indeholder tilstrækkelige oplysninger om reformen, som samtidig har en positiv effekt på den langsigtede finanspolitiske holdbarhed. Da nettoomkostningerne ved pensionsreformen de første år af programmet er moderate, vurderer Kommissionen imidlertid, at det må være muligt at opnå en mere ambitiøs forbedring af den strukturelle saldo.

Med hensyn til at sikre de *offentlige financers holdbarhed* på lang sigt vurderer Kommissionen, at risikoen for Letland er lav. Landet har en meget lav gæld, som forventes at forblive under 60 pct. af BNP i perioden 2005-2050. Desuden bidrager Letlands pensionsreform, som blev iværksat i 1995, betydeligt til at begrænse budgeteffekterne af en aldrende befolkning. De aldersrelaterede udgifter forventes kun at stige med 0,3 pct. af BNP i perioden 2008-2050.

Konvergensprogram for Slovenien

Sloveniens *faktiske budgetsaldo* skønnes at være uændret på -1,7 pct. af BNP i 2006 og derefter forbedres til -1,4 pct. og -1,0 pct. i 2007 og 2008. I forhold til konvergensprogrammet fra januar 2005 er saldoen i 2005 forbedret med 0,4 pct. af BNP. Derimod ventes underskuddet at blive 0,3 pct. større i 2007.

De *offentlige udgifter* (inkl. renter) ventes at blive reduceret fra 44,9 pct. af BNP i 2005 til 43,1 pct. i 2008, mens de *offentlige indtægter* ventes at blive reduceret fra henholdsvis 46,7 pct. til 44,2 pct. i samme periode.

Sloveniens *offentlige gæld* ventes at ligge på et stabilt niveau på omkring 29,5 pct. af BNP i 2005-2008, hvilket er betydeligt under grænsen på 60 pct.

Den økonomiske udvikling i Slovenien har været gunstig i det seneste årti, og den nuværende situation synes positiv på de fleste områder med en stærk realvækst, en lav og stabil inflation, en solidt forankret valutakurs overfor euroen, samt en svagt faldende ledighed fra et i forvejen lavt niveau. Sloveniens økonomiske udfordringer omhandler reducere af underskuddet på den strukturelle budgetsaldo på mellemlang sigt, samt finansieringen af de offentlige udgifter på langt sigt.

Tabel 1.1							
Makroøkonomiske nøgletal for Slovenien							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Offentlige finanser (pct. af BNP):</i>							
Offentlige indtægter	45,2	44,9	44,4	44,0	43,1	-	-

Offentlige udgifter (inkl. renter)	47,2	46,7	46,1	45,4	44,2	-	-
Faktisk budgetsaldo	-2,1	-1,7	-1,7	-1,4	-1,0	-	-
Primær budgetsaldo	-0,5	-0,2	-0,3	-0,1	0,2	-	-
Offentlig gæld	29,5	29,0	29,6	29,8	29,4	-	-
Outputgab ¹	-1,4	-1,2	-0,7	-0,3	0,0	-	-
Konjunkturrenset budgetsaldo (Komm.) ¹	-1,4	-1,2	-1,4	-1,3	-1,0	-	-
Strukturel budgetsaldo (Komm.) ^{1,2}	-1,4	-1,2	-1,4	-1,3	-1,0	-	-
Strukturel budgetsaldo (Slovenien) ²	-1,9	-1,7	-1,6	-1,4	-1,0	-	-
<i>Øvrige nøgletal (pct.):</i>							
Real BNP-vækst	4,2	3,9	4,0	4,0	3,8	-	-
Inflation (HICP)	3,6	2,5	2,5	2,4	2,4	-	-
Beskæftigelsesvækst	0,4	0,7	0,5	0,5	0,3	-	-
Ledighed (pct. af arbejdsstyrken) ³	6,3	6,1	5,8	5,6	5,5	-	-

Anm.: 1) Kommissionens beregninger baseret på informationen i programmet.

2) Den strukturelle saldo er den faktiske saldo korrigeret for konjunktoreffekter og engangstiltag.

3) Kommissionens forårsprognose 2006.

Kilde: Konvergensprogram for Slovenien af december 2005.

Konvergensprogrammets budgetsøn er baseret på, at *realvæksten* i BNP vil ligge på et niveau omkring 4 pct. i 2005-2008, hvilket ifølge Kommissionen er en rimelig antagelse. Denne udvikling er gradvist medvirkende til at reducere outputgabet som, beregnet af Kommissionen, ventes at blive lukket i 2008.

Konvergensprogrammet angiver et mellemfristet mål (MTO) for den strukturelle saldo på -1 pct. af BNP, som i overensstemmelse med kravene til lande, der er medlemmer af ERM II. Målet forventes at blive opnået i 2008. Sloveniens MTO er mere krævende end landets 'minimum benchmark' på -2,0 pct. af BNP, hvorfor en overtrædelse af sikkerhedsmarginen ikke anses som en risiko. Kommissionen vurderer, at budgetsønnene er balancerede på baggrund af Sloveniens tidligere positive budgetresultater, samt de potentielle positive afledte effekter fra de strukturelle reformer på væksten.

Kommissionen anbefaler dog en stærkere tilpasning af den strukturelle budgetsaldo. Konvergensprogrammets budgetstrategi er en årlig forbedring på 0,1 pct. af BNP frem til 2008, hvilket ikke er i overensstemmelse med Stabilitets- og Vækstpagten, der foreskriver et 'benchmark' på 0,5 pct. af BNP.

Slovenien argumenterer for denne afvigelse med henvisning til de strukturelle reformer, der netop er blevet vedtaget, men kun delvist implementeret. Reformene omhandler skattesystemet, erhvervsforhold, forskning og innovation, samt aktiv arbejdsmarkedspolitik. Reformen kan ifølge den reformerede Stabilitets- og Vækstpagt og den nye 'Code of Conduct' under specifikke omstændigheder forsvare en afvigelse fra den ovennævnte tilpasning. Kommissionen vurderer imidlertid, at beskrivelsen af de strukturelle reformer i konvergensprogrammet er behæftet med betydelige mangler og derfor ikke

kvalificerer Slovenien til at afvige fra bestemmelserne. Med et strukturelt underskud på 1,2 pct. af BNP er Slovenien dog tæt på at opfylde sin MTO.

Kommissionen vurderer, at risikoen for holdbarheden af de offentlige finanser på langt sigt i Slovenien er høj som følge af demografisk betingede udgifter bl.a. til pension². Pensionsreformen fra 1999 begrænser de fremtidige offentlige udgifter på pensionsområdet, men en nylig indført indekseringsregel udhuler delvist effekten af dette tiltag. Kommissionen noterer desuden, at det ikke er blandt Sloveniens eksplicit definerede politiske prioriteter at sikre en bæredygtig finanspolitik på langt sigt.

Kommissionen påpeger derfor endnu engang nødvendigheden af en mere ambitiøs konsolidering af de offentlige finanser med henblik på tilpasningen på mellemlang sigt, samt en sikring af holdbarheden af de offentlige finanser på langt sigt.

Rådsudtalelser

Rådet ventes at vedtage udtalelser om stabilitets- og konvergensprogrammerne for Belgien, Luxembourg, Østrig, Estland, Letland og Slovenien, der bl.a. anbefaler, at:

- *Belgien* – hvis budgetudvikling generelt er et eksempel på finanspolitik i overensstemmelse med Stabilitets- og Vækstpagten – passende kunne styrke den strukturelle budgettilpasning i 2006 og konkretisere strukturelle tiltag med henblik på at nå budgetmålene i de følgende år, herunder for at begrænse brugen af engangstiltag.
- *Luxembourg* styrker bestræbelserne på konsolidering af de offentlige finanser i 2006 samt identificere og implementere de nødvendige finanspolitiske stramninger for 2007 og 2008. Endvidere opfordres landet til at forbedre den finanspolitiske holdbarhed gennem reformer af pensionssystemet.
- *Østrig* specificerer supplerende tiltag til understøttelse af den planlagte konsolidering af de offentlige finanser.
- *Estland* – hvis budgetstrategi er et godt eksempel på finanspolitik i overensstemmelse med Stabilitets- og Vækstpagten – med fordel kunne hæve målet for budgetoverskuddet i 2006. Det ventes endvidere, at udtalelsen vil bemærke, at det i forhold til at korrigere den eksterne ubalance på betalingsbalancen vil være hensigtsmæssigt at bevare et budgetoverskud også i resten af programperioden.
- *Letland* opnår en bedre budgetposition end planlagt på nuværende tidspunkt, herunder at opnå det angivne MTO tidligere, fastholde det i programperioden og undgå procyklisk finanspolitik i 'gode tider'.
- *Slovenien* foretager en stærkere tilpasning i den strukturelle balance i lyset af deltagelsen i ERM II. Desuden opfordres Slovenien til at styrke holdbarheden af de offentlige finanser ved at iværksætte yderligere reformer på især pensionsområdet.

² Kommissionen beregner, at hvis der ikke foretages yderligere initiativer for at begrænse de demografisk betingede udgifter, vil den offentlige gæld cirka femdobles frem til 2040 og cirka tidobles frem til år 2050.

Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Proceduren vedrørende medlemslandenes stabilitets- og konvergensprogrammer har ikke statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark. Danmarks eget konvergensprogram blev fremlagt på rådsmødet den 24. januar 2006.

Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget notater om de opdaterede konvergens- og stabilitetsprogrammer fra 2005 for Belgien, Luxembourg, Østrig, Estland, Letland og Slovenien. Den reviderede adfærdskodeks for stabilitets- og konvergensprogrammer blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN den 11. oktober 2005.

Holdning*Dansk holdning*

Fra regeringens side vil man generelt kunne støtte Rådets udtalelser i den form, der kan opnås enighed om.

Andre landes holdninger

EU-landene ventes generelt at støtte udkast til rådsudtalelser om stabilitets- og konvergensprogrammerne for Belgien, Luxembourg, Østrig, Estland, Letland og Slovenien.

Dagsordenspunkt 2a: Lissabon-strategien. Kommissionens årlige fremskridtsrapport

Resumé: I medfør af den relancerede Lissabon-strategi skal Kommissionen hvert år udarbejde en rapport om implementeringen af strategien. På baggrund af Kommissionens rapport vil Det Europæiske Råd (DER) hvert forår gøre status over fremskridt med implementeringen af strategien og beslutte eventuelle nødvendige justeringer af de integrerede retningslinjer. Kommissionens første årlige statusrapport indeholder ikke forslag til ændringer i de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer (BEPG). Der indgår imidlertid specifikke målsætninger af horisontal karakter inden for fire af Kommissionen identificerede hovedindsatsområder. Rapporten indeholder desuden landespecifikke vurderinger og en oplistning af eksempler på "interessante" politikker og "best practice" inden for en række af emneområder. Vurderingen af Danmarks nationale reformprogram er altovervejende positiv.

Baggrund og indhold

I forbindelse med midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien blev det ved DER-topmødet i marts 2005 besluttet at iværksætte en ny treårig cyklus for at forbedre implementeringen af strategien (den nuværende cyklus går således fra 2005-2008). Som udgangspunkt for denne cyklus og med grundlag i DER's konklusioner vedtog Rådet et sæt "integrerede retningslinjer", som udgøres af BEPG samt retningslinjerne for beskæftigelsen (EG). På basis af de integrerede retningslinjer har landene udarbejdet nationale reformprogrammer (NRP), som er tilpasset landenes specifikke situationer og behov. Programmerne udgør grundlaget for gensidig overvågning mellem medlemslandene og for Kommissionens årlige statusrapport om fremskridt med Lissabon-strategien. På baggrund af Kommissionens rapport vil DER hvert forår gøre status over fremskridt med implementeringen af strategien og beslutte eventuelle nødvendige justeringer af de integrerede retningslinjer. Efter det tredje år i den nye cyklus fornys de integrerede retningslinjer, de nationale reformprogrammer og Kommissionens "Fællesskabets Lissabon-program".

Kommissionen offentliggjorde sin første årlige statusrapport den 25. januar 2006. Rapporten er opdelt i to sektioner. Første sektion evaluerer processen med at udarbejde de nationale reformprogrammer, foretager en horisontal vurdering af programmerne, og identificerer et antal nøgleinitiativer inden for fire hovedindsatsområder. I et appendiks til første sektion oplistede en række eksempler på "interessante" politiktiltag. Anden sektion er en detaljeret vurdering af de enkelte nationale reformprogrammer, hvor der udpeges styrker og svagheder ved programmerne. Dertil kommer et annek, som indeholder en mere detaljeret analyse af makro- og mikroøkonomiske samt beskæftigelsesmæssige aspekter af de nationale reformprogrammer.

Med de rette redskaber på plads i form af integrerede retningslinjer, nationale reformprogrammer og Fællesskabets Lissabon Program lægger Kommissionen i sin statusrapport nu vægt på implementering af de opstillede reformtiltag. I den forbindelse fremhæver Kommissionen vigtigheden af partnerskabstilgangen, hvor der sondres mellem indsatsen på fællesskabsniveau og i den enkelte medlemsstat. På mange områder er indsatsen medlemsstaternes eget ansvar, men med betydning for hele fællesskabet givet den høje grad af økonomisk integration.

Kommissionen fremhæver sin rolle som katalysator for, at dette partnerskab leverer resultater.

Rapporten fokuserer særligt på potentialet i den gensidige udveksling af politikerfaringer gennem identifikation af ”best practice”, hvor NRP’erne fremhæves som formidlingskanaler – et potentiale som ifølge Kommissionen for nærværende udnyttes for sjældent. Rapporten fremhæver i den forbindelse også Hampton Court mødets understregning af, at det er vigtigt at finde europæiske løsninger på en række områder med direkte sammenhæng til Lissabon-strategien, herunder forskning og udvikling (F&U), bedre universiteter, mere effektiv energipolitik og håndtering af de demografiske udfordringer. Netop disse områder har Kommissionen også lagt væsentlig vægt på i sin udpegning af fire prioriterede emneområder for behandling på DER i foråret, jf. senere.

Om Fællesskabets Lissabon-program

Kommissionen vurderer, at implementering af Fællesskabets Lissabon-program forløber tilfredsstillende. Omkring to tredjedele af de bebudede tiltag er fremlagt, om end de lovgivningsmæssige tiltag først får virkning, når de er vedtaget af Rådet og Parlamentet, og de tiltag, der forudsætter EU-finansiering, afhænger af færdiggørelse og implementering af de finansielle perspektiver for 2007-2013. Af indholdet i Fællesskabets Lissabon-program fremhæver Kommissionen særligt en vifte af initiativer inden for F&U med det formål at håndtere de grænseoverskridende effekter af F&U og fragmenteringen af forskningsindsatsen på europæisk plan samt at øge F&U indsatsen. Øget Fællesskabstilvejebringelse af venture kapital, særligt for små og mellemstore virksomheder, fremhæves også sammen med tiltag til at gøre grænseoverskridende betalinger mindre besværlige (skabelse af et ”fælles betalingsområde”).

Kommissionen nævner også initiativer til at virkeliggøre et fællesmarked for serviceydelser, til reduktion af administrative byrder, til at øge markedsadgang og konkurrence på særligt energi- og finansielle markeder, til at fjerne mobilitetsbarrierer, til at skabe en fælles tilgang til økonomisk migration, og til at håndtere de sociale konsekvenser af strukturelle omstillinger.

Om de nationale reformprogrammer

Kommissionen anser det for en vigtig første test af den relancerede Lissabon-strategi, at alle lande har udarbejdet nationale reformprogrammer. Den fremhæver, at mange lande har benyttet lejligheden til at strømline intern koordination mellem ministerielle departementer. Selv om de fleste lande i forbindelse med udarbejdelsen af reformprogrammerne har involveret en lang række interessenter, synes der ifølge Kommissionen fortsat at være et væsentligt udestående kommunikationsbehov i forhold til at overbevise befolkningerne om gevinsterne ved reformer.

Kommissionen bemærker desuden, at den i dette første år efter relanceringen af Lissabon-strategien har fokuseret på at sikre nationalt ejerskab af de nationale

reformprogrammer, og derfor ikke har udarbejdet formelle landespecifikke anbefalinger. Den vil dog ikke afstå fra at bruge dette instrument, hvis det vurderes nødvendigt for implementering af strategien. Rapporten opstiller dog horisontale anbefalinger, fremhæver ”best practice” samt identificerer styrker og svagheder i de enkelte landes reformprogrammer.

Overordnet vurderer Kommissionen, at reformprogrammerne udgør et godt grundlag for yderligere reformfremskridt. Der er stor konvergens i programmernes vurdering af hovedudfordringer, fx holdbarhed af offentlige finanser, arbejdsudbud, F&U og innovation, erhvervsklimaet og miljømæssig bæredygtighed.

Kommissionens overordnede horisontale konklusioner om de nationale reformprogrammer er blandt andet:

- Der er væsentlige forskelle i programmerne, herunder i forhold til at opstille kvantitative mål og tidsplaner og til at beskrive indholdet af reformtiltag og deres finansiering.
- Der synes generelt – om end med variationer over lande – at være behov for yderligere integration af makro-, mikro- og beskæftigelsesdimensionerne, da der ofte er synergieffekter af reformer på de forskellige områder.
- Få reformprogrammer håndterer effektivt udfordringen med at øge konkurrencen og fjerne barrierer for adgang til særligt servicemarkedet.
- Kun omkring halvdelen af reformprogrammerne opstiller nationale mål for F&U investeringer og beskæftigelse.
- Et stort antal lande bør sikre, at EU strukturfondsmidler er målrettet tiltag til opfyldelse af Lissabon-strategien, og der skal gøres mere for at styrke koordinationsmekanismer mellem de ansvarshavende for henholdsvis de nationale reformprogrammer og strukturfondsprogrammer.
- Offentligt ejerskab af strategien i landene er med få undtagelser utilstrækkelig. Der er behov for en dedikeret kommunikationsstrategi med påpegning af gevinsterne ved reformer, og arbejdsmarkedets parter bør være mere involverede i rollen som budbringere.

Hovedindsatsområder

På baggrund af sin evaluering af reformprogrammerne har Kommissionen udpeget fire emneområder, hvor den foreslår at fokusere den videre indsats:

1. Investering i viden og innovation.
2. Frigørelse af erhvervspotentialet for særligt små og mellemstore virksomheder.
3. Håndtering af virkningerne af globalisering og demografiske ændringer.
4. Opnåelse af et effektivt energimarked.

Dette vil være Kommissionens oplæg til fokusområder på DER i foråret. Kommissionen har til hvert område udarbejdet en række horisontale anbefalinger

og mål til implementering inden udgangen af 2007, som den ønsker, at DER forpligter sig til. En del af disse er meget specifikke, særligt med hensyn til F&U og små og mellemstore virksomheder, mens anbefalingerne til håndtering af globalisering og befolkningsaldringen er mindre konkrete.

1. Investering i viden og innovation

- Inden DER i foråret bør alle medlemsstater have opstillet F&U udgiftsmål for 2010, så et troværdigt mål for EU som helhed kan formuleres.
- Midlerne kan bl.a. findes ved et skifte i anvendelsen af statsstøttemidler uden forøgelse af samlet statsstøtte (fx ved at fordoble andelen af statsstøttemidler allokeret til F&U til 25 pct.). De øgede midler kunne bruges til målrettede økonomiske incitamentter for den private sektor. Anvendelse af en større del af strukturfondsmidler til F&U, innovation og IKT kan fremme regional sammenhængskraft og særligt komme SMV'er til gode.
- Der bør skabes mere attraktive betingelser for teknologi-intensive markeder, herunder bedre brug af offentlig udlicitering, innovationsfremmende reguleringer og standarder. Medlemsstaterne og Kommissionen bør iværksætte tiltag til at skabe europæiske ledende markeder inden for teknologiske nøglesektorer.
- Det bør tillades universiteter at søge privat finansiering, og lovgivningsmæssige og andre barrierer for offentlig-privat partnerskaber mellem universiteter og erhvervslivet bør fjernes. Alle tekniske universiteter bør have et "teknologi-overførings kontor", og et europæisk Institut for Teknologi bør etableres. Målet for EU bør være at bruge mindst 2 pct. af BNP på videregående uddannelser i 2010.
- Undervisningen i matematik og naturvidenskab bør gives højere prioritet i skolerne, og der bør være obligatorisk undervisning i mindst to fremmedsprog.

2. Frigørelse af erhvervspotentialet, særligt i små og mellemstore virksomheder

- Alle medlemsstater bør have en one-stop shop, som kan hjælpe potentielle iværksættere og gøre virksomhederne i stand til at opfylde deres administrative forpligtelser ét sted.
- Den periode, det i gennemsnit tager at etablere en virksomhed, bør halveres, med det endelige mål at det ikke skal tage mere end én uge i noget EU land. Opstartsgebyrer bør være så lave som mulige, og den første ansættelse bør kun involvere kontakt med én offentlig myndighed.
- Alle studerende bør have adgang til iværksættertræning; sådanne kurser bør være en del af undervisningsplanerne i alle medlemsstater.
- Medlemsstaterne bør fremme grænseoverskridende aktiviteter i små og mellemstore virksomheder ved at tilslutte sig pilot projekter for hjemstatsbeskatning ("home state taxation"). Rådet bør hurtigt tilslutte sig

Kommissionens forslag om en moms one-stop shop og et moderniseret toldsystem.

- Finansielle instrumenter på fællesskabsniveau vil blive udviklet yderligere inden for konkurrenceevne og innovations rammeprogrammerne for at lette adgang til kapital for særligt små og mellemstore virksomheder.
- Medlemsstaterne bør fuldt udnytte mulighederne i strukturfondene, især inden for den fremtidige finansieringsplan for fælles midler til små og mellemstore virksomheder (JEREMIE).
- Alle medlemsstater bør anvende en metode til at måle administrative byrder af nationale regler og forskrifter. Kommissionen vil iværksætte en undersøgelse af administrative byrder af EU regler, med særlig fokus på små og mellemstore virksomheder, og fremsætter på den baggrund forslag til at reducere byrderne. Kommissionen vil fjerne forpligtelsen til at indberette visse kategorier af mindre statsstøtte for at lette de administrative byrder for især små og mellemstore virksomheder.

3. Håndtering af globalisering og demografiske ændringer

- Medlemsstaterne bør forbedre deres budgetpositioner og støt reducere deres gæld for at sikre holdbare offentlige finanser.
- Som en del af reformer af offentlige pensionssystemer bør medlemsstaterne forbedre de økonomiske incitamenter for ældre til at forblive erhvervsaktive, øge sammenhængen mellem pensionsydelse og forventet levetid på tilbagetrækningstidspunktet og samtidig begrænse søgningen til tidlig tilbagetrækningssystemer, samt indarbejde incitamenter til mere effektiv brug af knappe ressourcer i førtidspensions-, sundheds- og plejesystemer.
- Hver ung, som har forladt undervisningssystemet og er arbejdsløs, bør tilbydes et job, en læreplads, yderligere træning eller andre beskæftigelsestiltag inden for 6 måneder. Denne periode bør forkortes til 100 dage i 2010.
- Der bør tilbydes økonomiske eller andre incitamenter for virksomheder, særligt små og mellemstore virksomheder, til at give studerende og unge arbejdsløse arbejds erfaring.
- Adgangen til børnepasning bør øges på linje med medlemsstaternes egne mål. Lighedsforøgende og familievenlige politikker bør implementeres.
- Aktiv aldrings strategier bør implementeres, inkluderende økonomiske incitamenter til forlænget arbejdsliv, gradvis tilbagetrækning og anvendelse af deltidsjob, samt forbedret kvalitet i arbejdslivet. Der bør være målrettede tiltag rettet mod en større stigning i antallet af erhvervsaktive over 45 år, som deltager i opkvalificering, end for den samlede arbejdsstyrke.
- Medlemsstater bør tilstræbe en fælles forståelse af begrebet "flexicurity". Kommissionen vil fremlægge en rapport, som kan danne grundlag for et sæt af fælles principper for balance mellem fleksibilitet og beskæftigelse sikkerhed ("flexicurity"), med følgende elementer:

- a) moderne arbejdsmarkedslovgivning, som tillader tilstrækkeligt fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelse og reducerer segmentering og sort arbejde (Kommissionen vil konsultere arbejdsmarkedets parter og andre interessenter herom i løbet af året)
 - b) aktiv arbejdsmarkedspolitik og livslang læring, som bør forbedre omstillingsevne. Økonomiske og andre incitamenter bør gennemgås. Medlemsstaterne bør leve op til deres forpligtelse til at etablere omfattende strategier for livslang læring inden ultimo 2006. Den Europæiske Socialfond og den nye Globaliseringsfond vil tilvejebringe europæisk finansiering. Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne om at afsætte en større andel af strukturfondsmidlerne til uddannelse og træning.
 - c) moderne sociale systemer, som bør kombinere tilstrækkelig indkomstunderstøttelse med nødvendigheden af øget arbejdsmarkedsfleksibilitet. Rådet bør nå til enighed om Kommissionens forslag om overførsel af pensionsrettigheder. Medlemsstaterne bør overveje at fremskynde fjernelsen af barrierer for arbejdskraftens mobilitet inden for EU.
- Kommissionen foreslår at arrangere et ekstraordinært socialt topmøde til identifikation af konkrete tiltag.

4. Et effektivt energimarked

- EU bør styrke sit indre marked for energi gennem bedre implementering og regulering, ved øget konkurrence på især elektricitets- og gasmarkederne, samt ved bedre samarbejde og integration af medlemsstaternes ledningsnet med det formål at opnå et fuldstændigt og effektivt energimarked pr. 1. juli 2007 i overensstemmelse med DER's beslutning.
- De nødvendige reguleringsmæssige rammer for en "vedvarende energi teknologi-skub og efterspørgsels-træk politik" på europæisk niveau, som kan komplementere medlemsstaternes egne tiltag og modvirke fragmentering i det indre marked.
- Stimulering af forskning og innovation i "indenlandske" energikilder og nye energi-effektive energikilder, blandt andet ved udvikling af en europæisk incitamentsstruktur for brug af vedvarende energi.
- Udvikling af en mere fokuseret, sammenhængende og integreret tilgang til at sikre forsyningsikkerhed i Europa er nødvendig. EU bør tale med én stemme i internationale fora og over for leverandører fra tredjelande.
- Kommissionen vil opsamle ideer til, hvordan disse prioriteter bedst kan fremmes af medlemsstater og på EU niveau gennem udarbejdelsen af en grøn bog, som forventes offentliggjort den 8. marts 2006.

Kommissionens vurdering af Danmarks NRP

Kommissionens vurdering af det danske nationale reformprogram er altovervejende positiv. Kommissionen er enig i programmets analyser og

hovedprioriteter, og tilgangen betegnes som bred, sammenhængende og langsigtet, med ambitiøse og opnåelige mål baseret på omfattende og klare analyser, og med hensyntagen til vigtige EU politikker. Det noteres, at konsultation og tiltag til at skabe nationalt ejerskab har været betydelige.

Kommissionen bemærker, at præsentationen af politiktiltag ofte refererer til brede handlingsplaner, og at relativt få specifikke tiltag er angivet, om end det samtidig noteres, at flere konkrete tiltag forventes udmøntet på baggrund af anbefalinger fra Velfærdskommissionen og Globaliseringsrådet. Kommissionen bemærker endvidere, at hvor der er angivet klare tidsplaner for nogle tiltag, er det omvendt nødvendigt med flere detaljer og klarere implementeringsplaner for andre. Kommissionen vurderer, at der særligt er behov for yderligere opmærksomhed i forhold til 1) flere konkrete og specifikke tiltag til at øge arbejdsudbuddet og 2) mere detaljerede tiltag til at øge konkurrencen. Danmark anbefales at behandle disse emner nærmere i sin 2006-fremskridtsrapport.

Den videre proces

Kommissionen lægger op til et tæt samarbejde med medlemsstaterne om implementering og forbedring af NRP'erne, herunder ved gensidig erfaringsudveksling landene i mellem. Kommissionens opstilling af en række ”interessante” politikker og ”best practices” skal ses i dette lys.

EPC diskuterer i foråret strukturpolitiske emner og de landespecifikke vurderinger i Kommissionens rapport og udarbejder et kort papir, der giver et horisontalt overblik med fokus på de specifikke udfordringer i forhold til at fremme vækst og beskæftigelse. I den forbindelse fortsættes hidtidigt samarbejde med Konkurrence Høj-niveau-gruppen (HLG) og EMCO. EPC-papiret kan indgå i ECOFIN's Key Issue Paper og dermed også indgå i forberedelserne af DER forårstopmødet.

Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Der er heller ingen umiddelbare statsfinansielle konsekvenser. Dog vil der i det omfang, en række af de foreslåede nye målsætninger forsøges efterlevet, herunder eksempelvis målsætningen om at anvende 2 pct. af BNP på videregående uddannelser, kunne være betydelige statsfinansielle konsekvenser.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen er tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg den 20. januar i forbindelse med Kommissionens præsentation af rapporten på ECOFIN den 24. januar 2006.

Holdning

Dansk holdning

Fra dansk side hilses Kommissionens statusrapport velkommen. Det er et interessant element i det videre arbejde med Lissabon-strategien, herunder i forhold til revurdering af BEPG'erne i 2007.

Regeringen ser behov for at fokusere på implementeringen af de nationale reformprogrammer samt på effektiv bilateral dialog mellem Kommissionen og medlemslandene herom og en reel multilateral overvågning og "peer pressure". Det er nødvendigt med stærkest mulig evaluering af NRP, og regeringen støtter derfor Kommission i, at den i sin næste evaluering i foråret 2007 udarbejder landespecifikke anbefalinger, hvis det synes hensigtsmæssigt for implementeringen af strategien.

Regeringen er enig i Kommissionens konklusion om, at den primære makroøkonomiske udfordring er at sikre budgetdisciplin i medlemslandene. Fra dansk side understreges vigtigheden af, at igangværende skattereduktioner i flertallet af EU-landene og forslag til udgiftsdrivende tiltag, herunder øgede offentlige udgifter til særligt forskning og udvikling, uddannelse og aktive arbejdsmarkedspolitikker, prioriteres inden for rammerne af det overordnede hensyn til holdbarhed og konsolidering af de offentlige finanser samt Stabilitets- og Vækstpagten.

Regeringen støtter Kommissionens forslag til øget fokus på de fire udvalgte politikområder. De indholdsmæssige detaljer inden for de fire identificerede hovedindsatsområder må undersøges nærmere og kan med fordel indgå som grundlag for eventuelle justeringer af BEPG'erne i 2007. Også opprioriteringen af forskning, udvikling og universiteter hilses velkommen.

Fra dansk side understreges behovet for generelt at fokusere på kvalitet, resultater og effektiv anvendelse af midlerne frem for nye målsætninger om øgede offentlige udgifter.

Regeringen støtter Kommissionens opfordring til, at medlemslandene i højere grad skal fokusere på gennemførelse af det indre marked og på at forbedre konkurrencen. Tillige støttes en styrkelse og fokusering på gennemførelse af liberaliseringen af energimarkedene samt en mere sammenhængende energipolitik – herunder en styrket dialog med eksterne partnere – og Danmark arbejder i den forbindelse for, at alternative energikilder og øget energieffektivitet får en central placering.

Fra dansk side hilses anbefalingen af "flexicurity"-modellen velkommen, og Kommissionens brede definition anses som egnet for en fælles EU-debat herom. Det skal imidlertid understreges, at der er behov for, at modellen fremmes under behørig hensyntagen til eventuelle udgiftsdrivende elementers virkning på de offentlige finanser.

Regeringen er enig med Kommissionens konklusioner vedrørende Danmarks reformprogram, hvor det fremhæves, at der er behov for øget dansk opmærksomhed på tiltag til at øge arbejdsudbuddet og fremme konkurrencen.

Andre landes holdninger

Tilkendegivelserne fra en række lande har generelt været positive i forhold til fokuseringen på de fire identificerede indsatsområder. En del lande har dog udtrykt bekymring for sammenhængen mellem behovet for finanspolitisk konsolidering og Kommissionens anbefalinger til øgede udgifter på nogle politikområder. Fra en række landes side er der særligt fokuseret på energidelen af Kommissionens oplæg til DER emneområder.

Dagsordenspunkt 2b: “Key Issues” papiret vedr. de overordnede økonomisk-politiske retningslinier (BEPG) og de nationale reformprogrammer

Resumé: Som led i forberedelsen af ECOFIN's bidrag til DER forårstopmødet har det østrigske formandskab udarbejdet et udkast til Key Issues Paper. Udkastet identificerer en række hovedpolitikområder i forhold til bestræbelserne på at øge vækst og beskæftigelse i EU.

Baggrund og indhold

Som oplæg til DER forårstopmødet udarbejder ECOFIN et Key Issues Paper (KIP), der skitserer en række hovedemner til diskussion på DER. Det østrigske formandskab har udarbejdet et udkast til KIP, som første gang behandles på ECOFIN den 14. februar.

Det foreliggende udkast udpeger nøgleudfordringer for Fællesskabet og medlemsstaterne, med udgangspunkt i Kommissionens første årlige statusrapport om fremskridt med Lissabon-strategien, landeeksaminationer foretaget under UK-formandskabet, samt arbejdet i den Økonomisk-Politiske Komité (EPC) og den Økonomiske og Finansielle Komité (EFC).

KIP-udkastet identificerer fire hovedpolitikområder i forhold til at øge vækst og beskæftigelse.

For det *første* er det nødvendigt med sunde makroøkonomiske politikker. Holdbare og sunde offentlige finanser, som er på linje med den reformerede Stabilitets- og Vækstpagt, bør udgøre kernen i en bred, vækststimulerende mellemfristet strategi. Der er imidlertid behov for forbedringer i en række medlemsstater, for at de mellemfristede målsætninger kan opnås og uforholdsmæssigt store underskud på de offentlige finanser undgås. De fleste medlemsstater har også behov for yderligere pensions- og sundhedsreformer og hurtigere gældsreduktion for at bringe finanspolitikken på et holdbart spor i lyset af de fremtidige demografiske ændringer. Der er også behov for en mere fremadskuende finanspolitik på europæisk plan, herunder en styrkelse af medlemsstaternes mellemfristede budgetanalyser og planlægningsmetoder, samt mere effektiv anvendelse af offentlige ressourcer, blandt andet ved reallokeringer mod aktiviteter som understøtter vækst og beskæftigelse. Endelig er der behov for en mere effektiv koordinering af den økonomiske politik i EU.

For det *andet* er der behov for beskæftigelsesfremmende moderniseringer af de europæiske sociale modeller. De fleste lande har opstillet kvantitative beskæftigelsesmål i deres nationale reformprogrammer, men der er behov for yderligere reformtiltag, for at disse kan opnås. Politikken bør indrettes mod at gøre det nemmere at finde arbejde (bl.a. ved længere prøveperioder, kombination af midlertidige og permanente job og nemmere adgang for nye virksomheder til markederne). Evnen til hurtig omstilling af job og produktion fra sektorer i tilbagegang til ekspanderende sektorer er også essentiel for at høste de fulde gevinster af globaliseringen, og her er uddannelses- og opkvalificeringssystemer af høj kvalitet af stor betydning. Det er et hovedmål at øge erhvervsdeltagelsen

blandt kvinder og grupper i periferien af arbejdsmarkedet og samtidig øge de samlede arbejdstimer pr. person over livsløbet.

For det *tredje* må væksten i produktiviteten øges. Bedre regulering af produktmarkederne, bedre adgang til risikovillig kapital, reduktion af barrierer for markedsadgang, øget handel og investeringer, samt mindre statskontrol er vigtige indsatsområder. Det skal også være nemmere at oprette og drive virksomhed, særligt små og mellemstore virksomheder som er særligt besværede af skatteregler mv. i forbindelse med grænseoverskridende aktiviteter. Endelig er der behov for øgede investeringer i uddannelse samt forskning og udvikling (F&U), særligt i privat F&U, og for fremme af alle typer innovationer samt spredning af informations- og kommunikationsteknologi.

For det *fjerde* er der behov for reduktioner i energiforbruget og for større anvendelse af alternative energikilder. Mere effektiv energianvendelse og bæredygtige energipolitikker kan gøre EU mere modstandsdygtig over for eksterne chok og vil hjælpe i bekæmpelsen af global opvarmning på linje med målsætningerne i Kyoto-protokollen. Prismekanismen skal virke så frit som muligt, og brede skattelettelser som svar på energiprisstigninger bør anvendes så lidt som muligt. Gennemsigtigheden og integrationen af energimarkederne bør øges, og medlemsstaterne bør øge andelen af energiudbuddet fra vedvarende energikilder.

I forhold til de særlige udfordringer for euroområdet peges der i KIP-udkastet specielt på behovet for strammere finanspolitik og øget reformmomentum på vare-, service, arbejds- og ejendomsmarkederne, og på lønninger som understøtter ikke-inflationsdrivende vækst og opretholder den eksterne konkurrencekraft.

Det understreges i KIP-udkastet, at håndteringen af udfordringerne fra globalisering må være offensiv. Defensiv strategier er kortsigtede, og erfaringerne viser, at beskyttelse af sektorer ikke fremmer brugen af det ekstra tidsrum til tilpasninger men derimod snarere forværrer vækst og beskæftigelse på længere sigt. Globaliseringen er en vigtig bidragsyder til øgede levestandarder, og generelt overstiger mulighederne ved globaliseringen de dertil knyttede udfordringer. Fordelene øges, når de rette politikker er på plads. At modarbejde globaliseringen er snæversynet og til ugunst for fremtidige generationer.

KIP-udkastet fremhæver imidlertid også, at det er vigtigt at være opmærksom på mulige problemer for det enkelte individ – politikken skal her fokusere på at assistere og beskytte den enkelte person, ikke det individuelle job. Der foreslås i den forbindelse analyser af, hvordan den internationale arbejdsdeling kan forventes at se ud om 10 år.

Udarbejdelsen af nationale reformprogrammer har involveret et bredt spektrum af interessenter i de enkelte medlemsstater. Men der er behov for bedre kommunikation til befolkningerne i Europa for at øge viden om og forståelse af mulighederne og udfordringerne i et ændret verdensbillede. I forhold til verdenen

uden for EU inviteres Kommissionen og Rådet til mere aktivt at promovere europæiske positioner og løsninger i internationale fora.

I forhold til det konkrete økonomiske samarbejde i EU konstaterer KIP-udkastet, at der ikke er behov for revisioner af de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer (BEPG) i år. Rådet deler Kommissionens vurdering – som fremført i den første årlige statusrapport om fremskridt med Lissabon-strategien – af, at udsigten til videre reformer er lovende. Det er centralt nu at koncentrere sig om implementering af de skitserede reformer i landenes nationale reformprogrammer og fokusere den næste runde af multilateral overvågning på udfordringerne (som identificeres af EPC og EFC for ECOFIN i marts). Multilateral overvågning bør fortsat gennemføres hvert år. Rådet vil komme tilbage til de nationale reformprogrammer og deres implementering i efteråret 2006 med det formål at komplementere BEPG'erne med landespecifikke anbefalinger i 2007. I den forbindelse bør landene lære af ”best practices” for så vidt angår strukturreformer i andre lande. Kommissionen opfordres til at indarbejde en analyse af ”best practices” i sin næste statusrapport om fremskridt i Lissabon-strategien, som kan danne grundlag for Rådets anbefaling af specifikke politikker.

Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Ingen.

Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget notater om det østrigske formandskabs udkast til Key Issues Paper.

Holdning

Dansk holdning

Fra regeringens side kan udkastet til Key Issues Paper generelt støttes, herunder især:

- fremhævelsen af at fokus nu koncentrerer på implementering af de skitserede reformer i landenes nationale reformprogrammer og af vigtigheden af sammenhængende mellemfristede budgetstrategier
- understregningen af, at globaliseringen overordnet er en væsentlig bidragsyder til øgede levestandarder, om end der kan være omstillingsvanskeligheder som skal håndteres ved at øge det enkelte individs omstillingsevne og ikke ved at beskytte det enkelte job.
- at multilateral overvågning fortsat gennemføres hvert år, og at Rådet vil komme tilbage til de nationale reformprogrammer og deres implementering i efteråret 2006 med det formål at komplementere BEPG'erne med landespecifikke anbefalinger i 2007, på linje med den generelle holdning i medlemslandene, jf. nedenfor.

Det vil være ønskeligt med fremhævelse af behovet for tværgående prioritering. Der er behov for en samlet vurdering af sammenhængen mellem landenes finanspolitiske mål, herunder hensynet til at sikre holdbare offentlige finanser, de tilsvarende mål for offentlige udgifter på udvalgte indsatsområder samt besluttede og planlagte reduktioner af beskatningen. I forbindelse med fremhævelsen af øgede investeringer i uddannelse, forskning og udvikling som indsatsområder af høj prioritet ville det således også være ønskeligt med større fokus på konkrete initiativer til at øge kvalitet og effekt af de offentlige midler. Endvidere er der behov for fremhævelse af vigtigheden af styrket implementering af målsætninger vedrørende beskæftigelse og gennemførelse af det indre marked.

Andre landes holdninger

Landene har på EPC og EFC generelt udtrykt opbakning til udkastet, men flere delegationer nævnte, at papiret med fordel kunne komprimeres, gøres skarpere, og sætte målene for den økonomiske politik i EU i forhold til landenes faktiske politikker. Der er også udtrykt bred opbakning til KIP-udkastets formuleringer om, at Rådet vil komme tilbage til de nationale reformprogrammer og deres implementering i efteråret 2006 med det formål at komplementere BEPG'erne med landespecifikke anbefalinger i 2007.

Dagsordenspunkt 2c: Den Europæiske Investeringsbanks (EIB) bidrag til vækst- og beskæftigelsesinitiativer

Resumé: Som et led i forberedelsen af DER i marts 2006 ventes ECOFIN den 14. februar 2006 at skulle drøfte EIB's rolle i EU's bestræbelser på fremme af vækst og beskæftigelse. Drøftelsen ventes at tage udgangspunkt i en præsentation ved EIB af eksisterende initiativer og forslag om nye finansieringsinitiativer på prioriterede områder, herunder forskning og udvikling, energieffektivitet mv.

Baggrund

Det østrigske formandskab ønsker at understøtte tiltag, der bidrager så effektivt som muligt til fremme af økonomisk vækst og beskæftigelse. Den Europæiske Investeringsbank (EIB) er aktiv i denne proces og forventningen er, at dens rolle kan blive større, såfremt indsatsen på områder, der fremmer vækst og beskæftigelse, effektiviseres og styrkes.

Formandskabet har opfordret EIB og Kommissionen til at orientere om mulighederne for at styrke EIB's bidrag til vækst og beskæftigelse gennem måletning af lånepolitikken mod bl.a. forskning og udvikling samt små og mellemstore virksomheder. Drøftelsen på ECOFIN den 14. februar 2006 ventes at tage udgangspunkt i en nærmere præsentation heraf.

Indhold

Den østrigske finansminister Grasser har i et brev til Kommissær Almunia fremhævet potentialet for, at EIB på flere af EU's fokusområder kan udnytte sine kompetencer og ressourcer bedre. EIB har i et kort papir skitseret bankens eksisterende tiltag og fremsætter forslag om nye investeringstiltag inden for primært 4 hovedområder:

- 1) forskning og udvikling
- 2) energieffektivitet
- 3) små og mellemstore virksomheder
- 4) infrastruktur

Ad 1: Forskning og udvikling

- EIB's bidrag til Lissabon-strategien er udmøntet i "Innovation 2010 initiativet" (i2i), hvorigennem banken finansierer projekter vedr. forskning, udvikling, uddannelse indenfor IT-sektoren mv. EIB foreslår at øge sin finansieringsramme til i2i fra det nuværende niveau på 50 mia. euro til 65 mia. euro i 2010 og 100 mia. euro i 2013.
- EIB har allerede oprettet "Structured Finance Facility" (SFF) til støtte af risikofyldte operationer inden for forskning og udvikling generelt. Desuden godkendte Rådet (Konkurrenceevne) i november 2005 "Risk Sharing Finance Facility" (RSFF) til styrkelse af risikofyldte operationer med tilhørende finansiering inden for det 7. rammeprogram for forskning og udvikling på op til 1 mia. euro fra EU-budgettet over perioden 2007-2013.

Yderligere finansiering til denne facilitet er foreslået via omallokering af EIB's overskud (banken undersøger pt. muligheden heraf).

- Desuden ønsker EIB at styrke og intensivere komplementariteten mellem i2i (inkl. SFF og RSFF) og andre initiativer under det 7. rammeprogram for forskning og udvikling.

Ad 2: Energieffektivitet

- I det udviklingen af energieffektiviteten og nye energiresourcer er vigtigt i den overordnede EU-strategi vedr. sikring af og variation i energiudbud foreslår EIB at øge sit engagement på dette område, herunder finansiering af ny energitransport og -infrastruktur samt et øget bidrag til forskning og udvikling inden for bl.a. energiteknologi og produktudvikling.
- Banken ønsker at styrke hensynene til energieffektivitet i sin vurdering af alle projekter, der har stort potentiale for energibesparelse. Desuden er banken involveret i flere nationale energiprogrammer, herunder aktiviteter vedr. reducere af CO₂-udledning, for herigennem at støtte EU's indsats i forbindelse med Kyoto-aftalen.

Ad 3: Små og mellemstore virksomheder (SMV)

- EIB foreslår en øget finansiering gennem EU-budgettet til "Competitiveness and Innovation Programme" (CIP) dækkende perioden 2007-2013, hvor igennem SMV'er bistås.
- Desuden fremhæves, at samarbejdet mellem EIB og Kommissionen gennem JEREMIE³ øger SMV'ers adgang til de strukturelle fonde.

Ad 4: Infrastruktur

- EIB foreslår at øge det eksisterende lånemandat til "TEN⁴ Finance Facility" (TFF) fra 50 mia. euro til 75 mia. euro over perioden 2010-2013. Desuden fremhæves Kommissionen og EIB's fælles forslag om støtte til at fremskynde udviklingen af TEN transport projekter gennem et nyt "Community limited guarantee instrument".
- Endelig fremhæves den tekniske assistance via JASPERS⁵. EIB foreslår at implementeringen og finansieringen af lignende projekter vil bidrage til økonomisk og social samhørighed, specielt i de nye lande.

EIB's forslag er foreløbige, og banken fremhæver, at yderligere analyse er påkrævet før endelige beslutninger træffes. Det er bl.a. vigtigt, at de budgetmæssige konsekvenser af forslagene undersøges i lyset af aftalen om de finansielle perspektiver 2007-2013. Desuden bør respekten for sund bankpraksis

³ JEREMIE er et fælles initiativ mellem EIB og Kommissionen for at øge finansieringen til små og mellemstore virksomheder.

⁴ Trans-European Networks

⁵ JASPERS "Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions" er et partnerskab mellem EIB, EBRD og Kommissionen til fremme af succesfuld implementering af samhørighedspolitikken.

inddrages og udvidelsen af EIB aktivitet på området skal være forenelig med bankens nuværende scenario vedr. kapitalforøgelse dvs. ingen stigning før 2010.

Statsfinansielle konsekvenser

Drøftelsen af EIB's forslag forventes ikke umiddelbart at have statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget.

Det skal generelt bemærkes, at de budgetmæssige konsekvenser af de foreslåede initiativer ikke klart fremgår af EIB's forslag. En vurdering af finansieringsbehovet vil derfor på nuværende tidspunkt være forbundet med stor usikkerhed. En række af initiativerne vedrørende EIB's indsats for vækst og beskæftigelse forventes finansieret inden for de afsatte budgetrammer for EIB. En eventuel gennemførelse af forslagene forudsætter imidlertid, at der ligeledes afsættes midler på EU-budgettet inden for forskellige programmer, herunder til garantistillelse mv. Der er således bl.a. foreslået finansiering på op til 1 mia. euro inden for det 7. rammeprogram for forskning og udvikling, 1 mia. euro inden for transeuropæiske net (TEN) og 1 mia. euro inden for rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP) i perioden 2007-2013. Danmark betaler ca. 2 pct. heraf, svarende til en forventet statslig udgift på op til ca. 450 mio.kr.

Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Holdning

Dansk holdning

Fra dansk side støtter man generelt EIB's overvejelser om at styrke de prioriterede områder gennem en målrettet lånepolitik inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Andre landes holdninger

Andre landes holdninger kendes endnu ikke.

Dagsordenspunkt 2d: Rapport om budgetmæssige udfordringer ved en aldrende befolkning

Resumé: På mandat fra ECOFIN har EPC lavet fremskrivninger af de aldersrelaterede offentlige udgifter for de 25 EU-lande. Fremskrivningerne omfatter udgifterne til pension, sundhedsvæsen, ældrepleje, uddannelse og arbejdsløshedsunderstøttelse i perioden 2004-2050. Fremskrivningerne viser, at de aldersrelaterede udgifter i EU vokser med omkring 3,4 pct. -enheder i forhold til BNP frem mod 2050. Fremskrivningerne skal bruges som basis for at vurdere den finanspolitiske holdbarhed i forbindelse med Stabilitets- og Vækstpagten (herunder stabilitets- og konvergensprogrammer), og ved vurdering af de budgetmæssige konsekvenser af de aldrende befolkninger i andre processer på EU niveau. ECOFIN ventes at vedtage rådskonklusioner på grundlag af rapporten.

Baggrund og indhold

En arbejdsgruppe under EPC har på mandat fra ECOFIN produceret fremskrivninger af de aldersrelaterede offentlige udgifter for alle 25 medlemslande. Fremskrivningerne dækker udgifter til pension, sundhedsvæsen, ældrepleje, uddannelse og arbejdsløshedsunderstøttelse i perioden 2004-2050. Det unikke ved fremskrivningerne er, at de er baseret på samme metode og et fælles sæt antagelser om makroøkonomiske variable i de enkelte EU-lande. Det gælder dog ikke for pensionsfremskrivningerne. Her har de enkelte lande selv stået for fremskrivningen baseret på fælles antagelser. Fremskrivningerne er baseret på uændret politik (såkaldte "No policy change" scenarier), da der kun tages højde for allerede vedtaget lovgivning.

Til brug for fremskrivningen af de aldersrelaterede udgifter har EUROSTAT lavet en befolkningsfremskrivning for hele EU opdelt på medlemslande. Den viser, at den samlede befolkning i EU falder lidt fra 2004 til 2050, men der sker en markant forskydning i alderssammensætningen. I 2004 er der omkring 4 personer i den erhvervsaktive alder for hver person over 65 år. I 2050 er det kun omkring 2 personer i den erhvervsaktive alder for hver person over 65 år.

Faldet i den erhvervsaktive befolkning slår ud i en faldende arbejdsstyrke. Arbejdsstyrken reduceres, selvom der for de fleste lande er antaget voksende erhvervsdeltagelse. Faldet i arbejdsstyrken påvirker den potentielle BNP-vækst negativt. I perioden 2004-2010 er den potentielle årlige BNP-vækst 2,2 pct., men den potentielle vækst skønnes at falde til 1,4 pct. i perioden 2031-2050.

De aldersrelaterede offentlige udgifter til sundhedsvæsenet og ældreplejen stiger i takt med, at baby-boom generationerne når pensionsalderen, og at midllevetiden vokser. I fremskrivningen antages, at cirka halvdelen af væksten i midllevetiden er leveår med godt helbred. Det vil sige uden yderligere træk på hverken sundhedsvæsenet eller ældreplejen. Den forventede velfærdsstigning frem mod 2050, antages at øge efterspørgslen efter ydelser fra sundhedsvæsenet, udover det demografien tilsiger. I gennemsnit forventes de offentlige aldersrelaterede udgifter til sundhedsvæsenet og ældreplejen i 2050 at vokse med 2,7 pct. -enheder af BNP fra et niveau på godt 7 pct. af BNP i 2004.

Fremskrivningen af udgifter til offentlige pensioner (der for Danmarks vedkommende omfatter: førtidspension, efterløn, folkepension og tjenestemandspension) er foretaget på nationalt niveau. Så vidt det har været muligt, bruges ensartede antagelser. De offentlige pensionsudgifters andel af BNP i EU ventes at vokse med 2,2 pct. -enheder. Det dækker over meget store forskelle mellem de enkelte lande. F.eks. vokser pensionsudgifter i Spanien fra 8,6 pct. af BNP i 2004 til 15,1 pct. af BNP i 2050, mens pensionsudgifternes andel af BNP falder med 5,9 pct. -enheder i Polen. Faldet i de polske pensionsudgifter skyldes en overgang fra offentlige pensioner finansieret ved skatter til fuldt fondede arbejdsmarkedspensioner. Denne strategi med at erstatte offentlige pensioner med private arbejdsmarkedspensioner bruges af flere af de nye medlemslande. I nogle lande vokser pensionsudgifterne forholdsvis langsomt på grund af måden at indekserer pensionerne på, f.eks. indeksering med priser eller et vægtet gennemsnit af priser og løn. Konsekvensen er, at den gennemsnitlige offentlige pension falder i forhold til den gennemsnitlige lønindkomst. Den lave indeksering af offentlige pensioner og overgangen til private arbejdsmarkedspensioner kan på fastholdt over en længere periode true tilstrækkeligheden (sikre ældre en rimelig levestandard) af pensionssystemet og derved lede til et pres for diskretionære politikændringer med budgetmæssige konsekvenser.

Udgifterne til uddannelse er medtaget i beregningerne, da den ændrede befolkningssammensætning i mange lande betyder færre unge. Faldet i antallet af unge er dog begrænset, hvorved udgifterne ikke falder nævneværdigt. For hele EU falder udgifternes andel af BNP med omkring 0,6 pct. -enheder. Fremskrivningen tager ikke højde for, at mange europæiske lande ønsker at styrke uddannelsesindsatsen i fremtiden.

I fremskrivningen af arbejdsstyrken er det antaget at arbejdsløsheden i EU falder fra 9,3 pct. i 2004 til 6,1 pct. i 2050. Det giver anledning til at udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelse tilsvarende falder med ca. 1/3.

De samlede aldersrelaterede udgifter som andel af BNP er i 2050 vokset med omkring 3,4 pct. -enheder. I stort set samtlige medlemslande vokser de aldersrelaterede udgifter på nær i et par af de nye medlemslande, herunder Polen.

Set i lyset af de forventede stigende udgifter til de aldrende befolkninger er det vigtigt, at medlemslandene fortsætter med at modernisere deres velfærdssystemer, som aftalt i den eksisterende 3-strengede strategi for at sikre finanspolitisk holdbarhed på lang sigt: Gennemførelse af reformer som hæver beskæftigelsen/erhvervsdeltagelsen og produktiviteten, reformer af pensionssystemet og sundhedsvæsenet, og reduktion af den offentlige gæld.

ECOFIN ventes at vedtage rådskonklusioner, der blandt andet indebærer, at

- ECOFIN godkender rapporten om de aldersrelaterede udgifter i medlemslandene frem til 2050 som basis for vurdering af den finanspolitiske holdbarhed i forbindelse med Stabilitets- og Vækstpagten (herunder stabilitets-

og konvergensprogrammer) og ved vurdering af de budgetmæssige konsekvenser af de aldrende befolkninger i andre processer på EU niveau.

- EPC opfordres til at opdatere de fælles fremskrivninger af aldersrelaterede udgifter i efteråret 2009 på basis af nye demografiske fremskrivninger fra Eurostat
- Kommissionen opfordres til at gennemføre en omfattende vurdering af EU-landenes finanspolitiske holdbarhed i september 2006, og at EPC opfordres til på dette grundlag at aflægge rapport om behovet for politikændringer til Rådet i slutningen af 2006
- EPC opfordres til at udbygge sine analyser af aldringens implikationer for arbejdsmarkedene

Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Ikke relevant.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Ikke relevant.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Har ikke tidligere være forelagt Folketingets Europaudvalg.

Holdning

Dansk holdning

Danmark støtter de ventede rådskonklusioner, der blandt andet godkender rapporten om de aldersrelaterede udgifter som udgangspunkt for at kunne vurdere den finanspolitiske holdbarhed i medlemslandene på et sammenligneligt grundlag.

Andre landes holdninger

ECOFIN ventes at vedtage rådskonklusioner, der blandt andet godkender rapporten om aldersrelaterede udgifter som grundlag for holdbarhedsvurderinger i relation til Stabilitets- og Vækstpagten etc. og anmoder Kommissionen og EPC om yderligere holdbarhedsanalyser med henblik på drøftelse i Rådet ultimo 2006.